

A MAGYAR FORMATERVEZÉSI TANÁCS

ÉVES BESZÁMOLÓJA

2010

Beszámoló a Magyar Formatervezési Tanács (MFT)

2010. évi tevékenységéről

A Magyar Formatervezési Tanács (MFT) és Irodája (MFTI), a 266/2001. (XII. 21.) számú kormányrendelet és saját ügyrendje alapján, hároméves munkaprogram és éves munkaterv keretein belül végzi tevékenységét.

I. Erőforrások

A munkatervi feladatok pénzügyi háttérét a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (korábban Magyar Szabadalmi Hivatal) költségvetése biztosította. Két kiemelt, éves pályázat, a Magyar Formatervezési Díj és a Moholy-Nagy László állami ösztöndíj fedezetéhez jelentős mértékben hozzájárult a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Nemzeti Innovációs Hivatal (korábban Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal).

Az MFT működésével kapcsolatos feladatokat a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala szervezeti egységeként működő **Iroda** (MFTI) látja el, két főállású köztisztviselővel.

A Magyar Formatervezési Tanács célkitűzéseit segíti a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala 2010. évi vagyonkezelésében lévő **Design Terminál Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság** is.

Az éves munkaterv összeállításakor várható volt, hogy a Design Terminál legkésőbb 2010 tavaszán megkezdje egy designközpont működtetését az Erzsébet téri volt autóbusz-pályaudvar épületében. Sajnos a designközpont év végéig sem nyílt meg, ami a tervezett programok szükségszerű csökkentését vonta maga után.

II. Az éves munkaterv szerkezete és beszámolója

Az MFT éves munkaterve a hároméves munkaprogramban lefektetett irányok mentén, öt célcsoporthoz rendelve határozta meg a 2010-es részletes feladatokat. Ezen belül kiemelt feladat volt a Magyar Formatervezési Díj pályázat, az elmúlt évtized díjazott alkotásainak bemutatása, valamint az ehhez kapcsolódó, országgyűlési képviselőknek, illetve kis- és középvállalkozóknak meghirdetett szakmai programok szervezése. Nemzetközi munkánk egyik elismerése volt, hogy Korea legnagyobb állami designszervezete, a Koreai Design Promóciós Intézet (KIDP) vezetője személyes látogatás keretében kereste a Tanáccsal való együttműködési lehetőségeket, emellett számos új elképzelést indítottunk el a Balassi Intézet keretében működő külföldi magyar intézetekkel közösen tervezve.

1. Tájékoztatás – a nagyközönségtől a szakmai körökig

Az MFT feladata a formatervezéssel kapcsolatos ismeretanyag bővítése és terjesztése. Ennek elsődleges eszköze az MFT saját honlapja (www.mft.org.hu), amit a Design Terminál honlapjával (www.designterminal.hu) koordinált módon, folyamatosan fejlesztettünk, valamint hat hírlevél, amit a honlapon is publikáltunk. A tájékoztatást szolgálják még az MFT nyomtatott és digitális kiadványai, illetve adatbázisai is. Ezek listája a beszámoló végén található.

Az MFT rendszeresen képviselteti magát a magyar design történetét, helyzetét feldolgozó, eredményeit népszerűsítő szakmai rendezvényeken. Többek között az MFT a védnöke az immár hagyományosnak mondható Design Hét Budapest rendezvénysorozatnak, amely évről évre szélesebb közönséget ér el. (A Design Terminál 2010-ben hetedik alkalommal rendezte meg a budapesti *Design Hetet*).

A 2008-ban újtárra indított FormaTúra tervezőinek környezettudatos szemlélete felkeltette a Greenexpo környezetvédelmi szakkiállítás és vásár szervezőinek figyelmét is, így meghívásukra másodsor, 2010-ben is egy „zöld” válogatással mutatkoztunk be. Az önálló tárlaton a Magyar Formatervezési Díj díjazottjainak és kiemelt pályázóinak alkotásait állítottuk reflektorfénybe.

A Magyar Bútor- és Faipari Szövetséggel közös szervezésben „Designkonferencia” címmel konferenciát tartottunk a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalában, ahol gyártók, kereskedők, tervezők megismerhették a bútortipar legújabb trendjeit.

Az MFT szakmai segítségével, a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Laczkó Dezső Veszprém Megyei Múzeum közös szervezésében valósult meg a „Varázslatos üvegvilág – Az üveg sokszínűségéről a rómaiaktól a kortárs üvegművészetig” című kiállítás. A tárlat – melyen több Munkácsy-díjjal kitüntetett alkotó kisplasztikája is látható volt – felvonultatta az üvegművészet történetét, megjelenésének körülményeit és felhasználásának sokféleségét a bakonyi üveghutától a mai is működő ajkai üvegyár tevékenységig.

„Az innováció szerepe a XXI. század elején a kerámiaiparban és a művészetben Magyarországon” című előadással az MFT egy példaértékű együttműködés mellé állt. Egy város – Hódmezővásárhely –, az ott működő cégek, vállalatok, művészeti szervezetek és művészek közreműködésével valósult meg „A professzionális kerámiaművészet és kerámiaipar színterei Magyarországon” című konferencia, amely a Tradíció – Innováció kiállítás kísérőrendezvénye volt.

A Magyar Formatervezési Díj promóciójának támogatására elkészítettük a formatervezés jelentőségét, értéknövelő szerepét elismert hazai példákon keresztül bemutató „*Szellemi inspirációk – a design értéke*” című kisfilmet, amit szakmai partnereinknek is megküldtünk, valamint a nagyközönség által elérhető videómegosztó oldalakra is feltettük.

2. Oktatás, elméleti munka – felsőfokú intézmények tanárai és hallgatói

Az MFT 2008-ban hároméves együttműködési keret-megállapodásokat kötött a három legnagyobb hazai designszakembereket képző intézménnyel – a *Moholy-Nagy Művészeti Egyetemmel*, a *Nyugat-magyarországi Egyetemmel* és a *Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel* – az oktatók és hallgatók nemzetközi mobilitása céljából.

A design alkalmazására vonatkozó **korszerű ismeretek terjesztésének területén** a Tanács 2010-ben is folytatta az együttműködést a leendő gazdasági döntéshozók képzésében jelentős szerepet játszó intézményekkel. A *Budapesti Corvinus Egyetem Marketing és Média Intézetével* közösen, negyedik alkalommal is elindítottuk "A design vállalati irányítási kérdései" című kurzust.

3. Gazdaságélénkítés – vállalkozói, civil- és állami szféra

A design alkalmazásának ösztönzésére az MFT egyik eszköze a Magyar Formatervezési Díj. A pályázat évente monitorozza a hazai design kiemelkedő eredményeit, a díjátadáshoz kapcsolódó sajtófigyelem pedig széles körben ismertté teszi ezeket. (Jogsabályi háttér: 17/2005. (III. 26.) GKM rendelet).

A **Magyar Formatervezési Díj** 2010-es pályázati felhívására rekordszámú, 265 pályamunka érkezett be termék, vizuális kommunikáció, terv és diákmunka kategóriában. A Magyar Formatervezési Díjat elnyerő hét díjazott és négy különdíjas pályamunka azt mutatta, hogy a hazai gazdasági szereplők, elsősorban a kis- és középvállalatok is egyre inkább felismerik a formatervezés jelentőségét. A design jelen van a magyar iparban, gazdaságélénkítő szerepe a hazai cégek és vállalatok mind szélesebb rétege számára nyilvánvaló.

A 31. Magyar Formatervezési Díj pályázat ünnepélyes díjátadását és a kiállítás megnyitó ünnepségét kitüntetett figyelem övezte, közel fél ezren voltak jelen az új helyszínen, a Néprajzi Múzeumban. A díjazottak minden eddiginél több sajtómegjelenést értek el a sajtókampány időszakában – szeptember november között –, átlagosan napi egy megjelenést regisztráltunk. A három hetes nyitva tartás alatt a kiállítást több, mint háromezer látogató tekintette meg.

A gazdaság és design kapcsolatát kívánja erősíteni a 2009-ben életre hívott **Design Management Díj** is. A Díj célja, hogy bemutassa, hogyan segítheti a design alkalmazása és szakszerű menedzselése egy szervezet célkitűzéseinek megvalósítását, eredményes működését, és elismerje ennek kiváló példáit. Az elmúlt években a design fogalma, eszköztára egyre szélesebb körben beépült a hazai vállalkozások és intézmények mindennapi munkájába. Ennek a folyamatnak az erősítésére és ösztönzésére irányul az elismerés, amely olyan vállalatokat, intézményeket vagy szervezeteket díjaz, melyek a formatervezést példaértékűen integrálják innováció-politikai eszköztárukba.

A hazai design kiemelkedő eredményeit felsorakoztató Magyar Formatervezési Díj pályázat és a Design Management Díj kiállításához kapcsolódóan, a Tanács meghívására az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottsága kihelyezett ülést tartott a Néprajzi Múzeum Könyvtártermében. Az ülés külön napirendi pontjának keretében a Tanács elnöke ismertette a fenntartható fejlődés alapértékeinek érvényesítését a magyar formatervezésben, valamint beszámolt a Tanács kiemelt céljairól, a design szükséges megjelenítéséről a hazai közbeszerzések és a vállalkozói pályázatok kiírásaiban, valamint a fenntartható fejlődés és a hazai formatervezés kapcsolatáról. Az üléshez kapcsolódóan a képviselők és a vendégek a kiállítást is megtekintették.

Ugyanezen kiállítás kísérőrendezvényeként a Magyar Formatervezési Tanács „Innovatív szellemi inspirációk” címmel szakmai fórumot rendezett a kis- és középvállalkozóknak, azzal a céllal, hogy az előadók saját tapasztalatainak bemutatásával hívják fel a figyelmet a design gazdaságélénkítő szerepére, a formatervezésben rejlő gazdasági lehetőségekre. A designereket potenciálisan alkalmazó cégek, vállalatok olyan hazai jó példákat mutattak be, amelyekből kitűnt, hogy a formatervezésben a fenntartható innováció eszközét látva érdemes a designba investálni a sikeresség érdekében.

Hisszük, hogy a lefektetett alapokra építve a Tanács következő, hároméves munkaciklusa ezen a téren is jelentős és kézzelfogható eredményeket tud majd elérni. Ebben a munkában számítunk a Design Terminál meghatározó közreműködésére is.

4. A tervezői munka segítése – a formatervezők

A tudásalapú gazdaság kialakításának alapvető feltétele a jól képzett és kompetens szakember. Ennek érdekében kiemelt fontosságú az oktatás – képzés és továbbképzés – hatékonyságának növelése, illetve minden olyan lehetőség biztosítása, amely az új, korszerű technika és technológia befogadását elősegíti. A tervezők pályakezdését és társadalmi beágyazottságát segíti a **Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj**. A Nemzeti Erőforrás Minisztériummal és a Nemzeti Innovációs Hivatallal közösen finanszírozott program évi tizenöt pályakezdő tervezőnek biztosít támogatást.

Az MFT 2008-ban megkezdte az ösztöndíjpályázat korszerűsítését, rövidebb futamidő és magasabb ösztöndíj mellett a legfontosabb változás az volt, hogy az alkotók gyártó cégekkel közösen kialakított programmal is pályázhattak. Az elmúlt három év visszajelzései azt mutatják, hogy mind a cégek, mind az ösztöndíjasok eredményesnek értékelték a közös munkát: 2009-ben 3, 2010-ben már 5 együttműködő partner vállalta a közreműködést az ösztöndíjrendszerben, és a megkívánt feszes munkatempót kívánó pályázat ellenére a pályázói aktivitás is emelkedett.

Szakmai ismeretük elmélyítésére lehetőséget biztosítottunk az ösztöndíjasoknak, hogy rész vegyenek a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala és az ITD Hungary Zrt. közös szervezésében megrendezett „*Szellemi tulajdon mint a KKV-k (mikro-, kis- és középvállalkozások) üzleti eszköze*” című, könyvbemutatóval egybekötött konferencián.

Emellett gyarapíthatták tudásukat a SEED Kisvállalkozási-fejlesztési Alapítvány szervezésében, a tudatos, kreatív vállalkozóknak megrendezett „A formatervezéstől az üzleti tervezésig” című, designer sikertörténetek hátterét, valamint a hazai és nemzetközi védjegytalpasítás alapjainak ismertetését adó konferencián.

Az elmúlt években – az ösztöndíjon kívül is – kiemelt figyelmet szenteltünk a pályakezdők ügyének. A fiatal tervezők vállalkozási ismereteinek erősítésére 2007-ben elkészítettük a **Start-up Guide** című elektronikus kiadványt. A Tanács gondozásában megjelentetett, a fiatal alkotók pályakezdését támogató pályázati, jogi, vállalkozási, fogyasztóvédelmi és szellemi tulajdonvédelmi ismereteket tartalmazó kiadvány ötödik, a kinnlevőségek kezelésével, az érdekérvényesítés lehetőségeivel bővített kiadása május végére készült el, és szabadon letölthető az MFT honlapjáról: www.mft.org.hu/startupguide.

5. Nemzetközi kapcsolatok – szakmai szervezetek

A Magyar Formatervezési Tanács részt vesz a design európai szövetsége (BEDA) és a design világszervezete (Icsid) munkájában, és rajtuk keresztül képviseli Magyarországot a nemzetközi, szakmai közéletben.

A BEDA (Bureau of European Design Associations – Európai Designszövetségek Irodája) 1969-ben jött létre az Európa Tanács tagországokban működő formatervezési szakmai szövetségek együttműködésével. Célja a szakmai érdekek képviselete az Európai Unió intézményrendszerében. (www.beda.org)

Az Icsid (International Council of Societies of Industrial Design - Ipari Formatervezési Társaságok Nemzetközi Szövetsége) a formatervezés nemzetközi szervezete. Küldetése, hogy „a design eszközeivel segítse társadalmi, kulturális és gazdasági életminőségünk fejlődését”. (www.icsid.org)

Az Icsid megalakulásának 50. évfordulója alkalmából – első ízben 2008-ban – hirdette meg a Design Világnapot, melyre ismét kiírta poszterpályázatát a tagedyetemek hallgatói számára. A felhívást a Tanács is promotálta a hazai designereket képző helyeken. A zsűri által kiválasztott legjobb öt pályamunka között két magyar alkotás is képviselte hazánkat.

A 2010-es Design Világnap témája a „Design: Ember alkotta megoldások egy öngyógyító világ kialakítására” volt, melyről az MFT is megemlékezett a Medence Csoporttal közösen szervezett *Műhely/beszélgetések* sorozat első eseményével, mely a design műfaji kérdéseit és az ezzel is összefüggő ökológiai fenntarthatóság témáját helyezte a középpontba.

A Tanács 2010-ben több külföldi szakmai szervezet programján is rész vett. Így jelen volt a BEDA taggyűlésén Lisszabonban, a milánói nemzetközi bútorkiállítás és szakvásáron (Salone Internazionale del Mobile), a prágai Design Hét programon. A Tanács jelenléte lehetőséget teremtett a szakmai kapcsolatok erősítésére és további nemzetközi együttműködések elindítására.

Korea legnagyobb állami designszervezetének, a Koreai Design Promóciós Intézet (KIDP) a Magyar Formatervezési Tanácsot kereste meg egy, a designra épülő jövőbeli együttműködés céljából. A két, hasonló tevékenységgel és célokkal rendelkező szervezet bemutatkozása a megbeszélés során, kiváló alkalmat adott a tapasztalatcserére, a közös célok megtalálására. Kiemelt szakmai partnereink, a Design Terminál és a Design Hét Budapest kurátorának bevonásával, a közös gondolkodás keretében biztató eredményt hozó együttműködés alapjait fektettük le.

A Balassi Intézet keretében a külföldi magyar intézetek programjához (Bécs, Helsinki, stb.) dúsítani kívánjuk a design-tárgyú kulturális, innovációs kínálatot.

III. Az MFT működéséhez kapcsolódó feladatok

Az MFT Irodájának feladata – az éves munkaterv teljesítése mellett – a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala egységeként a testület működésével kapcsolatos pénzügyi, adminisztrációs, iratkezelési, statisztikai feladatok ellátása. Az Iroda archiválja a testület üléseinek jegyzőkönyveit, valamint a Magyar Formatervezési Díj és a Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj pályázatok anyagát.

1. sz. melléklet – Adatok

Sajtó megjelenések száma:

nyomtatott sajtó: 26
online média: 131
RTV: 12

Előadások száma belföldön:

BME – Majcher Barbara
MOME – Majcher Barbara
SEED – Majcher Barbara
Hódmezővásárhely – dr. Tószegi Zsuzsanna
Grúz Szabadalmi Hivatal – Szesztai Szonja
Koreai Design Promóciós Intézet (KIDP) – Szesztai Szonja

Előadások száma külföldön:

-

Kiállítások száma belföldön: 5

Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíjasok kiállítása
Magyar Formatervezési Díj 2010. évi kiállítása
Magyar Formatervezési Díj 2000–2010. jubileumi kiállítása
Design Management Díj 2010. évi kiállítása
Greenexpo, Magyar Formatervezési Díj 2009. évi kiállítása

Egyéb szakmai rendezvények száma:

A Magyar Formatervezési Díj kiállítás kísérőrendezvényei:
Országgyűlés Fenntartható fejlődés bizottság kihelyezett ülése
Design a versenyképesség szolgálatában c. szakmai fórum
Design Konferencia – Magyar Bútor és Faipari Szövetséggel közös rendezésben
A design világnapja – Kerekasztal-beszélgetés

Kiadványok száma:

- Éves jelentés (magyar és angol nyelven)
- A Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíjasok katalógusa (magyar és angol nyelven)
- A Magyar Formatervezési Díj katalógusa (magyar és angol nyelven)
- A Design Management Díj leporellója (magyar és angol nyelven)
- Start-up Guide 5.0 elektronikus kiadvány

Adatbázisok az MFT honlapján:

Magyar Formatervezési Díj
Design Management Díj
Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj

DESIGNINTÉZMÉNYEK MAGYARORSZÁGON: Ezen az oldalon a design hazai képzőhelyeit, szakmai szervezeteit és intézményeit, valamint a közgyűjteményeket és galériákat gyűjtöttük össze.

DESIGNINTÉZMÉNYEK KÖZÉP-EURÓPÁBAN: Az adatbázis a közép-európai régióban működő, építészettel, formatervezéssel, környezettervezéssel és tervezőgrafikával kapcsolatos egyetemek, intézmények, kiállítóhelyek és szaklapok adatait tartalmazza, országok szerint csoportosítva.

2. sz. melléklet – Eseménynaptár

2010. január 20.	Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíjasok éves beszámolója
2010. január 28.	Bánáti János és Szentpéteri Tibor életmű-kiállítása az Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének szervezésében
2010. február 4–28.	Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíjasok kiállítása, Iparművészeti Múzeum
2010. február 25.	Az MFT első ülése
2010. március 12–13.	BEDA éves taggyűlés, Lisszabon
2010. március 19–21.	Greenexpo kiállítás, Budapest
2010. április 14–19.	Salone Internazionale del Mobile kiállítás, Milánó
2010. április 26.	A szellemi tulajdon világnapja
2010. május 6.	„Szellemi tulajdon mint a KKV-k üzleti eszköze” konferencia - továbbképzés a Moholy-Nagy László ösztöndíjasoknak
2010. május 13.	„Design konferencia” a Magyar Bútor- és Faipari Szövetség közreműködésével
2010. június 16.	Az MFT második ülése
2010. június 29.	A Design Világnapja – „Design: Ember alkotta megoldások egy öngyógyító világ kialakítására.” Kerekasztal-beszélgetés a Makett Labor közreműködésével.
2010. július 16.	Az MFT bemutatása a Grúz Szellemi Tulajdon Hivatal képviselőinek
2010. aug.28-szept. 4.	Design workshop és konferencia Zsennyén
2010. szeptember 22.	„A formatervezéstől az üzleti tervezésig” konferencia a SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány szervezésében - továbbképzés a Moholy-Nagy László ösztöndíjasoknak
2010. szeptember 23.	„Varázslatos üvegvilág – Az üveg sokszínűségéről a rómaiaktól a kortárs üvegművészetig” című kiállítás megnyitója
2010. október 4. október 5–24.	<i>A Magyar Formatervezési Díj és Design Management Díj</i> gála és kiállításmegnyitó, Néprajzi Múzeum kiállítás
2010. október 18.	Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottság kihelyezett ülése, valamint „Design a versenyképesség szolgálatában – Innovatív szellemi inspirációk” c. szakmai fórum, Néprajzi Múzeum

2010. október 19.	Az MFT harmadik ülése
2010. október 1–10.	Design Hét rendezvénysorozat
2010. október 5–10.	Prágai Design Hét
2010. december 17.	Koreai Design Promóciós Intézet (KIDP) nemzetközi kapcsolatokért felelős vezetőjének látogatása